

18.12.2025

ARUPÄRIMINE

Sotsiaälvõrgustike ja -meedia kasutamine laste ja noorte hulgas

Lugupeetud härra peaminister

Viimasel ajal on üha enam räägitud sotsiaälvõrgustike ja -meedia kasutamisega seotud ohtudest ja riskidest, eelkõige juhtudel, kui nende kasutajateks on lapsed või teismelised. Üha rohkem riike kas kaaluvad teatud piirangute kehtestamist või on neid piiranguid ühel või teisel kujul juba kehtestanud. Näiteks Prantsusmaal võeti 2023. aastal vastu nn „digitaalne täisealisus”, mille kohaselt alla 15-aastaste liitumine sotsiaälvõrgustikega eeldab vanema(te) nõusolekut ning seadus näeb ette ka vanuse kontrollimise põhimõtted. Avalikus arutelus on rõhutatud, et meetme eesmärk on anda vanematele reaalne otsustusõigus ja vähendada varajase sotsiaälmeediakasutusega seotud riske, kuigi praktikas on palju tähelepanu pälvinud ka tehnilise jõustamise ning Euroopa Liidu õigusega kooskõla küsimused.

Käesoleva aasta detsembris on Austraalia kehtestanud üleriigilise miinimumvanuse tingimuse sotsiaälmeediakontode omamiseks: alla 16-aastastel ei tohi olla kontot teatud *age-restricted* (vanusepiiranguga) platvormidel ning kohustus lasub eelkõige teenusepakkujatel, kes peavad võtma „mõistlikke samme” vanusepiirangu tagamiseks (sh vanusekontrolli lahendused), vastasel juhul võivad järgneda märkimisväärsed trahvid.

Ka Ameerika Ühendriikides on mitmel pool mindud osariigi tasemel vanusepiirangute ja vanemliku nõusoleku teed. Näiteks Florida seadusandlus näeb ette, et lastel alla 14 eluaastat piiratakse sotsiaälmeediakonto loomist ning 14-15-aastaste puhul rakendatakse vanema nõusoleku nõuet.

Eeltoodud näited näitavad, et riigid on liikumas kahes põhisuunas: 1) selge miinimumvanuse nõue ja konto omamise keeld, või 2) vanusepiir + vanemliku nõusoleku mudel, sageli koos kohustusega rakendada vanusekontrolli.

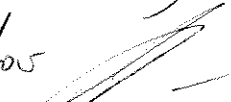
Viimasel ajal on ka Eestis hakatud rääkima sarnaste meetmete võimalikust rakendamisest. Vastavasisuline konverents on kavandatud 2026. aasta jaanuari alguses Riigikogus. Nende arutelude eesmärk on hinnata, kas ja millisel kujul oleks taoline lähenemine Eestis põhjendatud ning kuidas see sobituks meie haridus-, noorte- ja digipoliitika eesmärkidega.

Eeltoodust tulenevalt palume Teil vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse paragrahvile 139 vastata järgmistele küsimustele:

1. Kas Eesti Vabariigi Valitsus on seni ühel või teisel kujul arutanud sotsiaälmeedia vanusepiirangute või vanusekontrolli kehtestamise teemat? Kui jah, siis millisel tasemel ning millistele järeldustele on jõutud?

2. Kas valitsus on arutanud võimalust kehtestada Eestis sotsiaalmeedia kasutamise miinimumvanus või vanemliku nõusoleku nõue? Kas nende arutelude käigus on kujunenud konkreetseid seisukohti või järeldusi?
3. Milliseid peamisi plusse (näiteks laste ja noorte vaimse tervise kaitse, küberkiusamise vähenemine, privaatsuse suurenemine) ja miinuseid (nt privaatsusriskid vanusekontrolli rakendamisel, ligipääsu piiramist infole, ebavõrdsuse võimalik kasv) näete Te selliste piirangute kehtestamisel?
4. Kas valitsus jälgib teiste riikide kogemusi sotsiaalsõrgustike ja sotsiaalmeedia kasutamise piiramisel laste ja teismeliste puhul?

Lugupidamisega

1. Vadim Belobrovtsen
2. Lauri
3. Aleksei Jevgrafov
4. Pärn